

Onderwerp **Beantwoording motie Samen ook voor wind op zee**

Steller **Martine van Gemert**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon **06-29001783**

Bijlage(n) **1**

Ons kenmerk

Datum **02-12-2020**

Uw brief van **30-5-2018**

Uw kenmerk **-**

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op uw motie Samen ook voor wind op zee (2018-22), van 30 mei 2018 van CDA, D66, PvdA, Stadspartij voor Stad en Ommeland, Student en Stad en ChristenUnie. De motie is als bijlage toegevoegd.

De motie

Op 30 mei 2018 is de motie 'Samen ook voor wind op zee' (2018-22) unaniem aangenomen door de raad. De motie roept het college op om samen met provincie, Rijk en andere gemeenten in Groningen te verkennen of investeren in wind op zee mogelijk is, en te onderzoeken of hierin ook participatie van inwoners mogelijk gemaakt kan worden. Hiermee wordt beoogd om investeringen in wind op zee bij te laten dragen aan onze gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen voor 2035 en te zorgen dat rendementen van wind op zee, bijvoorbeeld via coöperaties, vervolgens ook bij burgers terecht komen.

Voor de beantwoording is verkend of deze in de lopende windverkenning meegenomen kon worden. Daarnaast is ook uitwerking binnen de RES verkend. Zowel de windverkenning als de RES biedt hiervoor echter geen ruimte en mogelijkheden.

Samenvattend

Investeren in wind op zee door ons levert geen bijdrage aan de CO₂-neutraliteit van Groningen. Het zou enkel tot een financieel rendement leiden. Onze investeringsrichtlijnen staan dergelijke investeringen niet zonder meer toe.

Het aankopen van Garanties van Oorsprong uit wind op zee kan wel bijdragen om ons energieverbruik te verduurzamen. Wij hebben echter recent een langjarig contract afgesloten voor de levering van (donker-)groene stroom uit de regio, waardoor de komende 15 jaar er geen noodzaak is tot aanschaf van, bijvoorbeeld, Garanties van Oorsprong uit wind op zee.

Voor burgers lopen diverse initiatieven om het mogelijk te gaan maken te participeren in wind op zee. Op dit moment is dit echter nog lastig, aangezien er een grote aantrekkingskracht is op investeerders in deze markt. Er is overheidsingrijpen vanuit het Rijk nodig om ruimte te maken voor burgers om mee te kunnen doen. Wij juichen het vanzelfsprekend toe wanneer burgers, al dan niet georganiseerd via coöperaties en / of bijvoorbeeld Vereniging Participatie Wind op Zee, dit in de toekomst kunnen gaan oppakken.

Aan deze conclusies liggen verschillende aspecten ten grondslag. Deze zullen wij hieronder verder in meer detail toelichten.

Onze doelstelling van energieneutraliteit in 2035

Wij hebben in de loop van 2018 onze ambities voor energieneutraliteit in 2035 gewijzigd naar CO₂-neutraliteit in 2035. Om energieneutraal te zijn, zou alle energie die binnen de gemeentegrenzen wordt verbruikt, ook binnen de gemeentegrenzen moeten worden opgewekt. Door CO₂-neutraliteit na te streven, wordt het ook mogelijk om duurzame energie aan te wenden die buiten de gemeente wordt opgewekt. Om het eigen energieverbruik te verduurzamen, kunnen Garanties van Oorsprong (GvO's) worden afgenomen van duurzame productiemiddelen zoals wind op zee.

GvO's zijn certificaten die aantonen dat stroom duurzaam is opgewekt. Een duurzaam productiemiddel levert in feite twee producten: stroom en GvO's. Bij iedere MWh opgewekte elektriciteit, wordt één GvO verkregen. Ofwel: als een windturbine op zee 1 MWh opwekt aan stroom, produceert deze ook 1 GvO. De stroom en de GvO's kunnen gezamenlijk als groene stroom verkocht worden, of apart op de markt aangeboden worden. Meestal worden de stroom en GvO's apart verkocht via afzonderlijke contracten. De stroom zelf mag in dat geval niet meer 'groen' genoemd worden.

GvO's uit Nederland, en vooral van 'Hollandse wind', zijn gewild. Dat komt terug in de beschikbaarheid, en daarmee in de prijs. Vaak zijn de GvO's van een dergelijk windpark door de initiatiefnemer meestal al voor langere periode verkocht op de markt.

Wij hebben vorig jaar samen met andere gemeenten in de provincie een contract gesloten met Energie van Ons en Eneco voor de levering van 'donkergroene' stroom; duurzame energie, zoveel mogelijk opgewekt in de regio. Dit contract heeft een looptijd van maar liefst 17 jaar, waarmee een solide investeringsbasis ontstaat voor Eneco en Energie van Ons om lokale duurzame-energieprojecten te ontwikkelen. In dit geval nemen wij dus zowel

de stroom als de GvO's uit de projecten af. Als grootverbruiker van energie, dragen wij hiermee substantieel bij op weg naar CO₂-neutraliteit in 2035.

Investeren in wind op zee

Investeren in wind op zee houdt in dat wij, risicodragend, mede-eigenaar zouden worden van een windpark. Dit leidt niet tot het verkrijgen van GvO's, wel tot financieel rendement.

Investeren in wind op zee staat echter niet zonder meer garant voor hoge rendementen. Zoals bijvoorbeeld blijkt uit een studie van Afry, kent wind op zee momenteel een laag rendement tegen een hoog risico¹. Hierbij moet tevens meegenomen worden dat de netaansluiting op maatschappelijke kosten door TenneT wordt aangelegd. Grote partijen lijken momenteel bereid te zijn om een laag rendement of zelfs een verlies te accepteren om een positie te verkrijgen in de offshore windmarkt.

Daarnaast speelt de vraag hoe een gemeente, of een samenwerking van overheden, mede-investeerder kan worden van een windpark op zee. Deze parken worden nu door de overheid aan de markt aangeboden, voorzien van vergunningen en netaansluiting. Hierbij worden tot op heden geen kaders of eisen gesteld door het Rijk ten aanzien van maatschappelijke participatie. Er zijn voldoende marktpartijen die graag mee-investeren, dit laat weinig ruimte om daar als gemeente onder redelijke condities tussen te komen.

Aan onze investeringen zijn strikte richtlijnen en voorwaarden verbonden. Als gemeente kunnen wij niet onbepaald investeren, en ook dienen deze investeringen aan voorwaarden te voldoen. Eén van die voorwaarden kan zijn, dat wij vanuit maatschappelijke en strategische overwegingen een investering aangaan, om daarmee een gat in te vullen dat door de markt (nog) niet wordt opgepakt. Daarvan is geen sprake bij wind op zee, integendeel. Het is onwaarschijnlijk dat investeren in wind op zee voldoet aan onze investeringskaders.

Wind op Zee – Het beleid van Klimaatakkoord tot lokale verduurzaming

In het Klimaatakkoord is vastgelegd via welke sporen de nationale klimaatdoelstellingen gehaald moeten worden. De ontwikkeling van wind op zee is één van deze sporen. Het Rijk staat voor de opgave om 49 TWh per jaar uit wind op zee te realiseren. Een ander spoor loopt via de RES. Provincies en gemeenten (verdeeld in de RES regio's) hebben de taak om te komen tot 35 TWh per jaar uit wind en grootschalig zon op land. Daar komt

¹ <https://www.consultancy.nl/nieuws/27886/lage-winstgevendheid-windparken-op-zee-bedreigt-klimaatdoelen>
https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2020/03/05/rapport-afry_the-business-case-and-supporting-interventions-for-dutch-offshore-wind_march-2020/AFRY_The+business+case+and+supporting+interventions+for+Dutch+offshore+wind_March+2020+Single_Final.pdf

additioneel nog een doelstelling bij van 7 TWh uit zon op daken. Samen moeten wind op zee en wind en zon op land dus een belangrijke invulling geven aan onze nationale doelstellingen. Het is en/en. De verschillende opgaves zijn verdeeld over diverse overheden, van Rijk tot provincies, gemeenten en waterschappen. De duurzame energieopwek binnen onze gemeente draagt bij aan de provinciale – en daarmee landelijke – doelstellingen tot 35 TWh per jaar uit wind en zon op land.

De opgave om 49 TWh op zee te realiseren, ligt bij het Rijk. Windparken op zee vormen een aantrekkelijke investering voor tal van investeerders, zoals pensioenfondsen. Deze investeringen in wind op zee vormen een onmisbare bijdrage aan de energietransitie en het verwezenlijken van de klimaatdoelstellingen. Deze investeringen juichen wij dan ook van harte toe. Als gemeente hoeven wij deze markt niet meer te activeren of verder te stimuleren. Om deze reden draagt het netto gezien dan ook niet verder bij aan de landelijke klimaatdoelstellingen als wij als gemeente zouden investeren in wind op zee. En omdat investeren in een windpark niet automatisch tot afname van GvO's leidt, zal investeren ook niet bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen.

Meeprofiteren van wind op zee

Middels de motie wordt opgeroepen om burgers, bijvoorbeeld via coöperaties, mee te laten profiteren van rendementen uit wind op zee.

Om als burger(initiatief) mee te kunnen profiteren van wind op zee is een breed gekoesterde wens van burgers en coöperaties. Zo is de Vereniging Participatie Wind Op Zee² met steun van onder andere Urgenda en Energie Samen opgericht door een aantal burgers die via hun werk en/of privé reeds betrokken zijn bij de ontwikkeling van wind op zee. Een ieder die dit wil, kan zich gratis bij deze vereniging aanmelden als lid. Dit biedt tevens de mogelijkheid om in de toekomst te investeren in wind op zee.

Op dit moment is de Vereniging vooral bezig met beleidsbeïnvloeding om in Den Haag het beleid rondom burgerparticipatie in wind op zee verankerd te krijgen. Overheidsingrijpen is nodig omdat de huidige situatie het nauwelijks haalbaar maakt voor burgers, organisaties en overheden om te investeren in wind op zee. Dit onderschrijft dat op dit moment mee-investeren in wind op zee nagenoeg onbereikbaar is voor maatschappelijke participatie, ook door ons.

Mocht er in de toekomst, al dan niet opgelegd door het Rijk, ruimte komen voor burgerparticipatie, dan ligt het voor de hand dat burgers hier rechtstreeks of verenigd via een coöperatie gebruik van maken. Wij juichen het toe wanneer burgerparticipatie in wind op zee mogelijk en toegankelijk wordt gemaakt, en wanneer burgers, net als andere investeerders, al dan niet via coöperaties hier gebruik van gaan maken.

² www.pwoz.nl

Overigens kan dit het beeld scheppen dat nu alleen grote internationale (energie)bedrijven met de rendementen aan de haal gaan. Partijen zoals grote pensioenfondsen zijn, vanwege het vermogen dat zij kunnen inleggen, reeds betrokken bij wind op zee. Als voorbeeld kan Pensioenfonds ABP genoemd worden, dat vorig jaar heeft geïnvesteerd in een groot windpark op zee in Duitsland³. De rendementen komen in dit geval ten goede aan aangeslotenen van het ABP. Daarmee profiteren miljoenen burgers impliciet nu al mee van wind op zee. Het college riep ABP onlangs via brief met klem op om meer vaart te maken met dit type beleggingen (en zo tevens de fossiele industrie zo snel mogelijk de rug toe te keren).

Wij beschouwen hiermee uw motie als afgedaan en vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

³ <https://www.abp.nl/over-abp/actueel/nieuws/abp-investeert-in-megawindpark-voor-duitse-kust.aspx>